

Michelangelo Buonarroti, Fresk Stworzenie Adama, Sykstyňa

KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA *Laboratorium*

[I semestr roku akademickiego 2018/2019, 30 godz., zaliczenie z oceną]

Prowadzący: Marcin Moroń, Katedra Psychologii Społecznej i Środowiskowej IP UŚ w Katowicach, ul. Grażyńskiego 53, moron.marcin@gmail.com, s. 240

Zajęcia:	piątek	9.45 – 11.15;
Dyżur:	wtorek	10.00 – 13.00;
	czwartek	8.00 – 9.45

Zajęcia mają za zadanie wprowadzenie w zagadnienia komunikacji międzyosobowej na różnych poziomach (interpersonalnym, grupowym, publicznym) złożoności. Kurs jest zogniskowany na dostarczenie merytorycznych podstaw wiedzy dotyczącej wybranych aspektów komunikowania się oraz okazji do doświadczenia i ćwiczenia sposobu, w jaki teoretycznie opisywane mechanizmy funkcjonują w procesie kształtowania kontaktu między osobami, osobą a grupą (osobami w grupie), osobą a zbiorowością (osobami w zbiorowości).

PROGRAM ZAJĘĆ

Zajęcia 1. Wprowadzenie do zagadnień psychologii komunikacji. Omówienie organizacji zajęć.

Zajęcia 2. Wybrane teorie komunikacji interpersonalnej.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge, J.K. (2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 1 i 8]

Literatura dodatkowa:

Stewart, J. (red.) (2002). *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: PWN [rozdział 2]

Nęcki, Z. (1996). *Komunikacja międzyludzka*. Kraków: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu [s. 16 – 57]

Zajęcia 3. Komunikacja werbalna. Język i jego funkcje. Słuchanie i rodzaje słuchania.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge J.K. (2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 4 i 6]

Literatura dodatkowa:

Stewart J. (red.) (2002). *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: PWN [rozdział 3 i 7]

Adler, R. B., Rosenfeld, L. B. i Proctor II R. F. (2006). *Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się*. Poznań: REBIS [s. 188-208]

Nęcki, Z. (1996). *Komunikacja międzyludzka*. Kraków: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu [s. 133 – 212]

Zajęcia 4. Niewerbalne aspekty komunikacji interpersonalnej i jej funkcje.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge, J.K.(2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 5]

Literatura dodatkowa:

Leathers, D.G. (2007). *Komunikacja niewerbalna. Zasady i zastosowania*. Warszawa: PWN [rozdział 1]

Zajęcia 5. Bariery komunikacyjne.

Literatura podstawowa:

Stewart J. (red.) (2002). *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: PWN [rozdział 5]

Literatura dodatkowa:

Grzesiuk, L. i Trzebińska, E. (1978). *Jak ludzie porozumiewają się*. Warszawa: Nasza Księgarnia.

Zajęcia 6. Kształtowanie umiejętności efektywnego komunikowania się werbalnego i niewerbalnego.

Literatura podstawowa:

Leathers, D.G. (2007). *Komunikacja niewerbalna. Zasady i zastosowania*. Warszawa: PWN [rozdział 9 i 10]

Literatura dodatkowa:

Mandal, E. (2008). *Miłość, władza, manipulacja w bliskich związkach*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN [rozdział 2]

Adler, R. B., Rosenfeld, L. B. i Proctor II R. F. (2006). *Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się*. Poznań: REBIS [s. 181-185]

Grzesiuk, L. i Trzebińska, E. (1978). *Jak ludzie porozumiewają się*. Warszawa: Nasza Księgarnia.

Zajęcia 7. Poziomy komunikacji i stany ego a teoria analizy transakcyjnej. Gry interpersonalne.

Literatura podstawowa:

Berne, E. (2010). *W co grają ludzie*. Warszawa: PWN

Literatura dodatkowa:

Rogoll, R. (1989). *Aby być sobą. Wprowadzenie do analizy transakcyjnej*. Warszawa: PWN.

Zajęcia 8. Wzorce komunikacji męskiej i kobiecej.

Literatura podstawowa:

Leathers, D.G. (2007). *Komunikacja niewerbalna. Zasady i zastosowania*. Warszawa: PWN [rozdział 15]

Literatura dodatkowa:

Stewart, J. (red.) (2002). *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: PWN [rozdział 9]

Fisher, H. (2004). *Anatomia miłości*. Poznań: Dom Wydawniczy REBIS [rozdział 1]

Adler, R. B., Rosenfeld, L. B. i Proctor II R. F. (2006). *Relacje interpersonalne. Proces porozumiewania się*. Poznań: REBIS [s. 130-135]

Griffin, E. (2003). Deborah Tannen: dialekty rodzajowe. W: E. Griffin (red.), *Podstawy komunikacji społecznej* (s. 474-484). Gdańsk: GWP.

Nęcki, Z. (1996). *Komunikacja międzyludzka*. Kraków: Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu [s. 254 – 282]

Tennen, D. (1994). *Ty nic nie rozumiesz. Kobieta i mężczyzna w rozmowie*. Warszawa: Wydawnictwo WAB.

Zajęcia 9. Kłamstwo. Wykrywanie kłamstwa. Różnice płciowe w wykrywaniu kłamstwa. Motywy i konsekwencje społeczne kłamstwa

Literatura podstawowa:

Leathers, D.G. (2007). *Komunikacja niewerbalna. Zasady i zastosowania*. Warszawa: PWN [rozdział 12]

Witkowski, T. (2006). *Psychologia kłamstwa*. Taszów: Biblioteka Moderatora [rozdział 6]

Literatura dodatkowa:

Griffin, E. (2003). David Buller i Judge Burgoon: teoria interpersonalnego oszustwa. W: E. Griffin (red.), *Podstawy komunikacji społecznej* (s. 115-128). Gdańsk: GWP.

Tokarz, M. (2006). *Argumentacja, perswazja, manipulacja. Wykłady z teorii komunikacji*. Gdańsk: GWP [s. 265 – 292]

Zajęcia 10. Przygotowywanie wystąpień publicznych – cele i struktura przekazu.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge J.K. (2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 14 i 15]

Zajęcia 11. Wystąpienia publiczne - ćwiczenia.

Zajęcia 12. Kontekst społeczno-kulturowy komunikacji. Różnice międzykulturowe.

Literatura podstawowa:

Leathers, D.G. (2007). *Komunikacja niewerbalna. Zasady i zastosowania*. Warszawa: PWN [rozdział 16]

Literatura dodatkowa:

Stewart, J. (red.) (2002). *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: PWN [rozdział 15]

Zajęcia 13. Komunikacja na poziomie grupowym. Formy komunikacji grupowej i organizacyjnej. Sieci komunikacyjne.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge, J.K.(2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 11]

Adams, K. i Galanes, G.J. (2008). *Komunikacja w grupach*. Warszawa: PWN [rozdział 3]

Literatura dodatkowa:

Griffin, R. W. (1998). *Podstawy zarządzania organizacjami*. Warszawa: PWN [rozdział 17]

Zajęcia 14. Komunikacja w przestrzeni internetowej.

Literatura podstawowa:

Morreale, S.P., Spitzberg, B.H. i Barge, J.K.(2007). *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*. Warszawa: PWN [rozdział 7]

Literatura dodatkowa:

Whitty, M.T. i Carr, A.N. (2009). *Wszystko o romansie w sieci. Psychologia związków internetowych*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne

Zajęcia 15. Podsumowanie zajęć. Omówienie pracy zaliczeniowej.

ZASADY I WARUNKI

1. Aby uzyskać zaliczenie należy spełnić następujące warunki:

(A) Obecność na zajęciach.

Warunkiem wstępnym zaliczenia jest 90% frekwencja na zajęciach.

(B) Kolokwium, które będzie sprawdzać wiedzę z zakresu literatury podstawowej oraz umiejętność wyprowadzania wniosków z analizowanych ujęć teoretycznych procesu komunikowania się. Przed kolokwium prowadzący przekaże listę (stosunkowo szczegółową) zagadnień.

Punktacja: ocena dostateczna (51%-60% punktacji maksymalnej kolokwium); dostateczny plus (61%-70%); dobry (71%-80%); dobry plus (81%-90%); bardzo dobry (91%-100%)

(C) Praca pisemna na podstawie wybranego fragmentu filmu lub serialu zawierającego sytuację komunikacyjną. Praca studenta polega na analizie przedstawionej sytuacji z perspektywy wiedzy i umiejętności zdobytych podczas zajęć. Oceniana będzie umiejętność dostrzeżenia i nazwania procesów zachodzących podczas komunikacji, poprawność formalna i merytoryczna.

W pracy będą oceniane następujące aspekty: (c.1.) analiza aspektów werbalnych; (c.2.) analiza aspektów niewerbalnych; (c.3.) analiza sytuacji komunikacyjnej z perspektywy analizy transakcyjnej; (c.4.) analiza barier i błędów komunikacyjnych; (c.5.) analiza specyficznych aspektów komunikacji (komunikacja między płciowa, kontekst kulturowy, gry interpersonalne, kłamstwo, grupowa perspektywa komunikacji). Pracę należy złożyć w formie papierowej w ustalonym terminie wraz z materiałem źródłowym, z którego pochodzi analizowany materiał.

(D) Przygotowanie wystąpienia publicznego (por. informacje nt. zajęć 11) na dowolnie wybrany przez siebie temat (najlepiej w uzgodnieniu z prowadzącym). Jako przygotowanie do realizacji tego zadania czytamy fragmenty przypisane zajęciom nr 11 (w domu; ewentualne konsultacje drogą mailową z prowadzącym) i przygotowujemy wystąpienie. Czas wystąpienia nie może przekroczyć 6 min. Student wygłasza prezentację w obecności grupy zajęciowej i prowadzącego. Uzyskany tak materiał będzie potem przedmiotem naszej analizy na zajęciach podsumowujących.

Ocenie w wystąpieniu publicznym będzie podlegać: **(d.1.)** Merytoryczne przygotowanie się studenta do omawianego tematu; **(d.2.)** Forma wystąpienia (dopasowanie formy wystąpienia do jego celu i założonego typu); **(d.3.)** Komunikacja niewerbalna (umiejętność wykorzystania elementów komunikacji niewerbalnej do efektywnej prezentacji wystąpienia); **(d.4.)** Umiejętność zainteresowania tematem słuchaczy; **(d.5.)** Przygotowanie planu wystąpienia

(E) Aktywność. Ocenie będzie podlegać czynne uczestnictwo w zajęciach, znajomość literatury, umiejętność trafnego formułowania obserwacji i wniosków.

2. Przebieg zajęć. Zajęcia prowadzone są w formie dyskusji z elementami warsztatu. Wartością dodaną zajęć będzie wprowadzanie form pracy grupowej, które wykorzystuje się w treningu umiejętności psychospołecznych (burza mózgów, dyskusja, praca w małych grupach, technika śnieżnej kuli, drama, praca z kamerą etc.). Zapraszam do czytania tekstów przeznaczonych na zajęcia (niekoniecznie wszystkich, ale co najmniej „zagładnięcie” jest wskazane).